

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Očkování proti chřipce - sezóna 2022/2023. The flu vaccination, 2022/2023 season.

Vzhledem k tiskovým konferencím k problematice chřipky a očkování proti chřipce v tomto týdnu připomínáme aktuální informace k očkování proti chřipce pro nadcházející sezónu 2022/2023 s využitím "Doporučeného postupu pro očkování proti sezónní chřipce" Národní imunizační komise. Current information on the flu vaccination for the upcoming 2022/2023 season using the "recommended procedure for vaccination against seasonal flu" of National Immunization Committee.

Obecná indikace očkování:

Prevence chřipky u dospělých, dětí ve věku od 6 měsíců a mladistvých.

Očkování je určeno pro osoby, u kterých je žádoucí snížit pravděpodobnost chřipkové infekce s možnými přidruženými komplikacemi.

Vakcinace se zvláště doporučuje osobám s chronickým onemocněním, u nichž onemocnění chřipkou obvykle vede ke zhoršení jejich základního onemocnění, a osobám, u nichž existuje vysoké riziko výskytu komplikací po onemocnění chřipkou. Na základě odborných analýz je v Evropě rutinní každoroční očkování proti chřipce opodstatněné především u následujících skupin populace:

1. **starší osoby** - historicky do této skupiny byla řazena věková skupina osob ve věku 65 let a více, nicméně od roku 2021 je v ČR podle České vakcinologické společnosti doporučeno očkování osob již od věku 50 let,
2. **osoby s chronickým farmakologicky řešeným stavem**, zahrnujícím následující relativně široké kategorie nemocí:
 - chronická onemocnění dýchacího systému,
 - chronická onemocnění srdce a cév,
 - chronická onemocnění ledvin a jater,
 - chronická metabolická onemocnění včetně diabetu,
 - osoby s poruchou funkce průdušek a plic (tj. včetně poruch respiračních funkcí po poranění mozku, míchy, v důsledku křečových stavů nebo dalších neurologických či svalových poruch).
3. **osoby se závažnými primárními nebo sekundárními imunodeficity**, které vyžadují dispenzarizaci na specializovaném pracovišti, a osoby, které prodělali invazivní meningokokovou nebo invazivní pneumokokovou infekci.

Ve většině výše uvedených případů je očkování včetně očkovací látky hrazeno z prostředků zdravotního pojištění na základě znění zákona č. 48/1997 Sb., v platném znění.

Vakcinace proti chřipce je dále doporučována:

1. těhotným ženám v kterékoliv fázi těhotenství a ženám, které plánují těhotenství během chřipkové sezóny,

2. osobám, které zvyšují možnost nákazy rizikových skupin uvedených v předchozím odstavci. Patří mezi ně zejména:

- osoby, které o rizikové osoby pečují (zdravotníci a sociální pracovníci),
- osoby, které žijí s rizikovými osobami v domácnosti,
- osoby, které jsou v kontaktu s rizikovými osobami (zaměstnanci pošt, obchodů, služeb, pracovníci ve školství, dopravě,...)

Uvedený přehled v žádném případě neznamená, že by vakcinace jiných rizikových skupin či zdravých osob neměla být zvažována nebo prováděna. Význam výše uvedeného přehledu spočívá v tom, že odborné argumenty pro očkování těchto skupin převyšují nad očkováním ostatních.

Obecně se doporučuje zaměstnavatelům, aby nabízeli možnost zvýhodněného či bezplatného očkování proti chřipce svým zaměstnancům, neboť je to pro všechny výhodné jak ze zdravotního, tak i ekonomického hlediska. Očkování zdravotníků má význam též z důvodu zajištění bezpečnosti pacientů a snížení rizika nákazy chřipkou v souvislosti s poskytováním zdravotní péče.

Vzhledem k poklesu hladin ochranných protilátek a průběžně probíhající změně cirkulujících kmenů je třeba každoroční přeočkování proti chřipce jednou dávkou vakcíny. Dvoudávkové schéma se týká všech dětí očkovaných poprvé zpravidla před zahájením pravidelné docházky do kolektivního zařízení, kde se nepředpokládá, že se dosud setkaly s chřipkou.

Kontraindikace:

Vakcinace se nedoporučuje osobám přecitlivělým na složky vakcíny, ani osobám, které v minulosti měly alergickou reakci na očkování proti chřipce.

Očkování je třeba odložit u osob, které mají akutní horečnaté onemocnění.

Nežádoucí účinky: všechny preparáty jsou všeobecně dobře snášeny, výrobci udávají případné následující komplikace:

Místní: zčervenání, otok, bolest;

- *vzácně* - zvětšení lymfatických uzlin v blízkosti místa injekce.

Tyto příznaky mají obvykle přechodný charakter a většinou během dvou dnů samovolně vymizí.

Celkové: únava, bolesti hlavy, svalů či kloubů, pocení, třes, zvýšená teplota nebo gastrointestinální symptomy;

- *vzácně* - neuralgie, parestzie, křeče, přechodná trombocytopenie, někdy spojená s krvácením a tvorbou hematomů;
- *velmi vzácně* - zánětlivé reakce mozku, míchy a periferních nervů, anafylaktický šok, vaskulitis.

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Interakce

Očkovací látku je možné podávat současně s jinými vakcínami, tyto však musí být aplikovány do odlišných míst. Efekt imunizace může být ovlivněn imunosupresivní léčbou nebo stavem imunodeficiency. Nelze míchat s jinými vakcínami v téže injekční stříkačce.

Složení: Každá dávka je tří- nebo čtyř-valentní a obsahuje:

- Haemaglutininum A (H_3N_2)
- Haemaglutininum A (H_1N_1)
- Haemaglutininum B - 1x nebo 2x

Antigenní složení chřipkových vakcín je každoročně upravováno podle doporučení Světové zdravotnické organizace.

Pro období 2022/2023 obsahuje čtyřvalentní vakcína připravená technologií na bázi vajec následující typy a subtypy kmenů:

- A/Victoria/2570/2019 (H1N1)pdm09 - varianta
- A/Darwin/9/2021 (H3N2) - varianta
- B/Austria/1359417/2021 - varianta (patřící do linie B/Victoria/2/87)
- B/Phuket/3073/2013 - varianta (patřící do linie B/Yamagata/16/88)

V porovnání s minulým rokem se mění dva ze čtyř kmenů, které vakcína proti chřipce obsahuje, aktualizace se týká viru chřipky typu A/H3N2 a viru chřipky typu B/Victoria.

Čtyřvalentní (tetraivalentní) vakcína poskytuje širší ochranu vůči cirkulujícím virům chřipky. Až do doby kompletního globálního přechodu z trivalentní na tetraivalentní vakcínu je samozřejmě možné i nadále používat trivalentní vakcínu proti chřipce, ovšem s vědomím možné nižší účinnosti této vakcíny v sezóně s kocirkulací obou virových linií, neboť trivalentní vakcína nemůže zajistit ochranu vůči oběma liniím chřipky typu B. V České republice se již několik let používá pouze čtyřvalentní vakcína.

Dostupné očkovací látky:

V České republice jsou dostupné tetraivalentní inaktivované vakcíny proti chřipce podávané injekční cestou, které lze použít pro očkování všech osob starších 6 měsíců věku. Od sezóny 2021/2022 je dostupná též tetraivalentní živá atenuovaná (oslabená) vakcína proti chřipce ve formě suspenze pro nosní sprej, kterou mohou být očkovány zdravé osoby ve věku 2-17 let.

Ideální dobou k očkování proti chřipce je říjen až prosinec. Podrobnosti k této problematice jsou uvedeny v samostatném textu na

<http://www.szu.cz/tema/prevence/vyznam-ockovani-proti-chripce-a-jeho-optimalni-nacasovani>.

Vakcína proti chřipce samozřejmě nechrání proti onemocnění covid-19, ale přispěje k odlehčení náporu nemocných v době, kdy mohou přijít další vlny epidemie covid-19.

Očkování provádějí zejména praktičtí lékaři, vakcinační centra a Zdravotní ústavy (tj. části bývalých Krajských a Okresních hygienických stanic).

Aktualizace: srpen 2022